

strengt skulde holde sig til de to oevnte Foranstaltninger: Tilflugt til de fattiges Kasse og Udførelse af Arbejde, og jeg fastholder endnu min Opfattelse af Ministeriets Cirkulære, da den ikke er bleven modtaget af Conseilpræsidenten, og Cirkulæret vel heller ikke kan forstaaes anderledes end, at det kun nævner disse to Foranstaltninger. Jeg fastholder altsaa min Opfattelse, ogsaa overfor, hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille) yttrede derom. Ved Udtrykket „ligelig fordelt“ mener jeg kun, at man ikke altfor rigorøst skal holde sig til de i Cirkulæret nævnte Foranstaltninger, idet Kommuner, der allerede have anstrengt sig ved nye Arbejder eller ved nylige Tilflugt til de fattiges Kasse, kunne have ligesaa stor Trang som de Kommuner, der staa i Begreb med at gjøre det. Jeg kan ikke negte, at den høitagtede Minister ved sine Forklaringer næsten har indskrænket Betydningen af sit Forslag til en ren Ubetydelighed. Den høitagtede Minister mente — og det var for saa vidt forstandigt — at der paa et Sted kunde være Arbeidsløshed, paa et andet Sted nyttige Arbejder at sætte i Værk, og at der endelig paa et tredje Sted kunde hentes den fornødne Kapital. Jeg gaar nu ud fra, at Arbeidsløshed er tilstede, at nyttige Arbejder kunne sættes i Værk paa mange Steder og kunne komme vedkommende Kommuner til Gavn; men hvor mange af de Kommuner, hvor dette er Tilfældet, behøve i Virkeligheden de Kapitaler, Ministeriet vil byde dem? De tre Betingelser samlede derimod, saaledes at Arbeidsløshed er tilstede, nyttige Arbejder kunne sættes i Værk og med Rette sættes i Værk, selv med nogen Forcere i Henseende til Tiden, men Kapitalen mangler: hvormange af disse Tilfælde ere vel tilstede? og hvad kan deraf udspringe som Arbeidsfortjeneste for Arbejderne, og hvorvidt rækker denne Fortjeneste? Maaflø til visse Arbejdere, som kunne arbejde netop i den Retning, hvori disse Foretagender gaa, medens andre Arbejdere, mandlige og kvindelige, ikke direkte og maasse neppe nok indirekte komme til at nyde Godt deraf. Jeg er derfor yderligere bleven bestyrtet i, at Ministeriets Forslag, som der ikke er bestemte Grunde til at modsætte sig, naar man tror, at det kan have sin Nytte, maa i Henseende til de Forventninger, som knyttes dertil, sættes i overordentlig ringe Kurs, naar der er Tale om derved at afhjælpe Arbeidsløsheden og Dyrtidens Tryk. Jeg begriber derfor heller ikke, hvorledes den høitagtede Conseilpræsident kan mene, at han med sit Forslag har truffet det fornødne, naar han selv erkjender, at det er en sørgelig Kjendsgjerning, at der ikke blot i Kjøbenhavn, men ogsaa omkring i Landet er en betydelig Arbeidsløshed. Disse to Betragtninger kan jeg ikke i fjerneste Maade faae til at forliges. Den høitagtede Minister indskød, inden han gik over til Forslaget under Nr. 12, en Bemærkning

angaaende en Ytring af mig om Arbeidsløsheden i Forbindelse med Fortræsenet. Den meget ærede Minister yttrede, at han havde faaet Opfordring til at overskride Bevillingen og sagde, at det var selvfølgerigt, at han maatte gjøre det, — saaledes forstod jeg den høitagtede Minister. Men jeg vil sige, at det ikke saa ganske er en selvfølgerig Sag, at dette sker. Den høitagtede Minister mener, at det kan ske paa forøret Tillægsbevilling, og forsaavidt vil det fremkomme siden; men skal det foretages nu, medens Tillægsbevillingen er under Forhandling, saa vilde det være lige saa fornødtigt nu at angive de Regler, hvorefter saadan Overstridelse skulde finde Sted og søge Rigsdagens Billigelse deraf. Andet skal jeg ikke sige derom. — Med Hensyn til Forslaget under Nr. 12 meddelte den høitagtede Minister, at han vilde modsætte sig dette Forslag. Jeg havde egentlig ikke været forberedt paa, at han vilde stille sig paa denne Maade til Forslaget. At han ikke vilde tage Initiativet til et saadant Forslag, som dog ligger temmelig nær, naar man vil hjælpe, skal jeg lade staa hen; men naar det er fremkommet, saa troede jeg dog, at den høitagtede Minister vilde have stillet sig velvilligt overfor det og sagt som ved andre Leiligheder, at, naar der er god Dverensstemmelse mellem Rigsdagens Afbeholdinger om et saadant Forslag, vilde han ikke modsætte sig det. Men det, at den høitagtede Minister erklærer sig bestemt derimod, henleder min Opmærksomhed paa en Ytring af ham til Arbejdersdeputationen, nemlig at det vel kunde tænkes, at Staten kom til Hjælp, men ikke førend Kommunerne ikke vare i Stand til at magte Opgaven. Denne Udtalelse har jeg ingenlunde overfjet; men Flexallet deler ikke denne Opfattelse, at man just skulde være saa fuldstændig enig om, at, naar Kommunerne ikke længere selv kunne, naar de ere sunkne saa dybt ned under det økonomiske Tryk, at de ikke kunne magte Opgaven, selv om de anstrenge sig, først da skal Staten komme dem til Hjælp. Den, der hjælper i Tide, hjælper to Gange, det gjælder ogsaa overfor Kommunerne. Vi kunne altsaa ikke bruge denne Grund af den høitagtede Minister til at holde sig borte fra Forslaget; thi vi mene, saavel ligeoverfor Kommunerne som overfor Individerne, at, naar man tror, at det er principrigtigt at yde Hjælp, saa skal man ikke udsætte Hjælpen til saa silde, at denne Hjælp ikke længer nytter Noget. Naar den høitagtede Minister mener, at Forslaget under Nr. 2 kan hjælpe, hvor det behøves, medens derimod Forslaget under Nr. 12 vil hjælpe Alle, ogsaa hvor det ikke behøves, saa vil jeg sige, at denne Forklaring af Forslaget under Nr. 2 paa ingen Maade kan anvendes ogsaa af den Grund, at det vil afhænge af Kommunalbestyrelsernes Beslutning og deres officielle Stjøn, hvor vidt de overhoved ville gjøre og kunne gjøre Brug af Forslaget under Nr. 2. En saadan officiel Tilstand i Kommunen falder